

Марија Летић

ИСТИНА ИЛИ ИЗБОР У ЗВАЊЕ: РОМАН *АКАДЕМОВ ГАЈ* МЕРИ МАКАРТИ

Роман академске сатире је посебни облик академског романа у англосаксонској књижевности двадесетог вијека. Један од првих таквих романа јесте роман *Академов гај* америчке књижевнице Мери Макарти, објављен 1952. године, писан с непосредним академским искуством, реалистично и духовито. У њему се описује један типични „прогресивни“ амерички колеџ на којем су се изучавале хуманистичке науке. Сатирична оштрица уперена је ка личности-ма предавача и њиховим махинацијама. Циљ овог рада јесте да укаже на препознатљиве одлике америчког романа академске сатире, као и да истакне ауторкин индивидуални таленат у сликању карактера и ситуација у академском окружењу.

Кључне ријечи: америчка академска сатира, универзитет, кампус роман, хумор.

1. Увод. Такозвани професорски или универзитетски роман на енглеском говорном подручју постоји још од 19. вијека. Називају га још и академским или кампус романом. Први ондашњи романи углавном су имали забавни карактер јер су њихови протагонисти, професори и студенти, пролазили кроз низ догодовштина које су их водиле ка срећном завршетку. Историчари књижевности су вјеровали да је ријеч о пролазном тренду, па је давне 1898. Џорџ Сентсбери (George Saintsbury) тврдио да су дани универзитетског романа већ прошли (Caram 1980: 1). Шездесетак година касније демантовао га је Џон О’Лајонс (John O’Lyons 1962) у својој студији о универзитетском роману, забиљеживши да је само у САД до 1960. године објављено сто петнаест таквих романа. Тешко је са сигурношћу утврдити тачан број објављених академских романа на енглеском језику до данас, али чињеница је да се они објављују и у 21. вијеку са најразличитијим поджанровским одредницама. На примјер, један од популарних савремених америчких писаца јесте Џејмс Хајнс (James Hynes), познат по својим причама

и романима о академском животу. Он је мајстор такозваног комичног романа страве и ужаса, а његова најпознатија збирка прича јесте *Објави или ипројадни: Три иприче сйправе и избора у звање* (*Publish or Perish: Three Tales of Tenure and Terror*, 1997).¹

Хумористички манир у писању професорских романа заживио је педесетих година прошлог вијека. Спонтано и истовремено, на обје стране Атлантског океана, академски роман облачи романтизовану забавну фабулу у оштро сатирично рухо. У САД Мери Макарти (Mary McCarthy, 1912–1989) 1952. године објављује роман *Академов њај* (*The Groves of Academe*), а у Великој Британији Кингсли Ејмис (Kingsley Amis, 1922–1995) објављује роман *Срећни Џим* (*Lucky Jim*) 1954. године. Та два романа сматрају се пионирима међу академским сатиричним романима. Након њих услједиће и други запамћени и радо читани духовити универзитетски романи, као што је роман *Пњин* (*Pnin*, 1957) Владимира Набокова о расијаном руском професору емигранту, затим романи Малколма Бредберија (Malcolm Bradbury, 1932–2000) *Није лијепо јесџи људе* (*Eating People is Wrong*, 1959) и *Човјек за њамћење* (*The History Man*, 1975) и нашироко позната *Камџус љрилоџија* Дејвида Лоца (David Lodge, 1935), коју чине романи: *Замена месџа*, *Мали је свеџи* и *Красан њосао*² (*Changing Places: A Tale of Two Campuses*, 1975, *Small World: An Academic Romance*, 1984, and *Nice Work*, 1988).

Кампус романи имају неколико заједничких именилаца. Први је да су њихови аутори имали краћу или дужу академску каријеру, зато је њихова проза утемељена на непосредном личном доживљају. Други именилац јесте да се радња ових романа готово увијек догађа на фиктивним универзитетима који неодољиво личе на стварне. Мјеста радње су најчешће мањи, новији или експериментални универзитети или колеџи, а фокус писца је на разорним махинацијама запослених унутар универзитета (WILLIAMS 2012: 3). Да би свака сличност са стварним људима и догађајима била случајна, измишљана су имена протагониста, као и високошколске установе на којима су радили. Због тих сличности их често описују као *romans à clef*. Треће, ови романи су одговор на транзициони период у реформи високог образовања у САД и у Великој Британији. Вилијамс сматра да су романи били одговор на поратну експанзију високог образовања у којем се још некако одржавала слика академског окружења као посебне сфере (Williams 2012: 3). И четврто, њихов сатирични приказ универзитетске стварности, заснован на реалистичном приступу, оставља горак укус у устима.

¹ За разлику од великог броја студија на енглеском језику, код нас се о романима англосаксонске академске сатире није много писало. Због актуелности тематике, а и због упитне будућности високог образовања, сматрамо да је прави тренутак за истраживање овог литерарног корпуса. Зато је роман Мери Макарти, о којем овдје говоримо, дио једне веће студије о англосаксонском сатиричном академском роману. Она обухвата најзначајније представнике жанра. Видјети ЛЕТИЋ 2014; 2022; ЛЕТИЋ.

² Наслови Лоцових романа су дати према објављеним преводима.

Универзитетски свијет је увијек био помало изолован и затворен, нарочито у англосаксонским земљама, гдје је концепт високог образовања нешто другачије замишљен. Кампуси су били нека врста друге куће за студенте, њихов резервни *loco parentis*. Као у другој кући, студенти су у кампусу живјели, учили, имали редовне оброке, медицинску заштиту и друштвени живот. Због тога су се стварале ближе везе између студената и факултета (SHOWALTER 2005: 1). Слично тврди и О'Конор (O'Connor) – универзитет је затворен свијет, са својим властитим правилима и вриједностима, па је зато препун разних могућности и интрига (SHOWALTER 2005: 3). Интриге и игрице у циљу прагматичног остварења личне користи понудиле су писцима савршен материјал за хумористичку прозу. Један од најилустративнијих примјера такве прозе јесте роман Мери Макарти *Академов ѓај*.

2. О истини у АКАДЕМОВОМ ГАЈУ. Мери Макарти припада оној генерацији писаца која је имала широко класично образовање. Она спада у најинтелектуалније америчке књижевнике са богатом каријером. Памте је као писца, критичара и јавну личност (ABRAMS 2020: 348). Савременици и критичари сматрају је одличним познаваоцем умјетности, културе, историје и политике (KAKUTANI 1989). Иза себе је оставила седам романа, више књига есеја и аутобиографске прозе, прича и путописа. Њени биографи је описују као жену бритког језика, која је често знала да искористи своје познанике, колеге и пријатеље као моделе за литерарне карактере (MARSHALL, ROLLYSON ET AL. 2007: 762). Због тога су је неки савременици називали и погрдним именима (ABRAMS 2020: 352–353), али нико није могао оспорити њен луцидан ум и књижевни таленат. Брзорека и интелигентна, називана је „најбржим револвером интелектуалног свијета“ (DICKSTEIN 2014: 29). Макартијева је чврсто вјеровала да је књижевност или истинска или лажна (MARSH 2002: 304). Пошто је потрага за истином била њена животна мисија, својевремено је уређивала и један либерални, љевичарски и антистаљинистички часопис (ABRAMS 2020: 348). Убрзо се разочарала у љевицу и у либерални покрет, али је зато жестоко критиковала америчку спољну политику, нарочито у вези са Вијетнамом. Кретала се у интелектуалним круговима и, пошто их је добро познавала са свим њиховим манама и врлинама, послужили су јој као материјал за литерарне обраде.

Њен трећи роман *Академов ѓај* сматра се пиониром америчке академске сатире. Четрдесетих година прошлог вијека, Мери Макарти је радила као наставник на два престижна колеџа: Бард и Сара Лоренс (Stock 1968: 13). Захваљујући том искуству сагледала је нови академски свијет, произишао из све учесталијих модернизација и реформи образовања, које су почеле још тридесетих година. У њему је спојила жељу за истином и исмијавање интелектуалне празнине и лицемјерја у један веома духовит, реалистичан роман.

Мото и наслов романа преузет је из античке митологије, а започиње стихом из Хорацијевих *Ејога*: „Истину потражи у Академовом гају“ (“Atque inter sylvas academi querere verum”). Академ, класични јунак са Атике, помогао

је Диоскурима да пронађу своју отету сестру Хелену. Они су га због тога касније славили и посветили му светилиште у гају поред ријеке Цефис. То мјесто је по њему названо Академија, а познатијим га је учинио Платон (MARCH 2001: 16). Захваљујући овом роману, синтагма Академов гај постала је синоним за универзитетско окружење (KNOWLES 2000: 447). Поред тога, већ у 17. вијеку први амерички досељеници су повезивали истину са високим образовањем: зато на логу Харварда, њиховог најстаријег универзитета, стоји латински натпис *Veritas*. Мери Макарти је истину премјестила из Академовог гаја на један фиктивни, прогресивни колеџ на којем су се изучавале хуманистичке науке. Од времена Платонове академије до прогресивног Џослин колеџа (Jocelyn College) протекло је много воде, па се и концепт високог образовања значајно мијењао. Најрадикалније промјене су се догађале и двадесетом вијеку када су универзитети постајали доступни свима. Због тога се и број универзитета и колеџа веома брзо умножавао, а с њима и наставни кадар. Тридесетих година прошлог вијека Американци су уводили реформе засноване на психологији, понајвише на тестовима личности како би студенте усмјерили у правцу који би им одговарао према резултатима тестирања. Важно је поменути да су високошколске установе биле економски зависне и уколико не би биле исплативе, студијски програми су обустављани, а наставници су остајали без посла. Због тога је избор у звање редовног професора значајно редован радни однос, па је он постао главни циљ универзитетских наставника. Помислили бисмо да се на универзитетима трага за научним истинама (Tierney 2004: 161), међутим, нове професоре више су занимали услови избора у звање и продужетак уговора. Због тога је Америчко удружење универзитетских професора 1940. године донијело одлуку да професори који добију избор у звање редовног професора више неће бити подложни промјенама ситуације на радном мјесту као што је раскид уговора без очигледног разлога (TIERNEY 2004: 161). Избор у звање редовног професора значајно је егзистенцијални и финансијски мир, као и гарант опстанка на послу. Тако је у новом тржишном концепту универзитета узвишене хуманистичке идеале замијенила егзистенцијална прагматика. Управо на овом конфликту прагматичног и идеалистичког Мери Макарти гради своју академску комедију, смјештену на „малом колеџу који се бори за опстанак“³ (McCarthy 1992: 13).

2.1. ПРОГРЕСИВНИ ПРОФЕСОРИ НА ПРОГРЕСИВНОМ УНИВЕРЗИТЕТУ. У поглављу под називом *Древна њрошлост* (Ancient history) Макартијева даје занимљив опис америчких универзитета и колеџа половином прошлог вијека. Колеџи су били конципирани као образовне институције уже струке, као што је њен фиктивни Џослин колеџ. Те колеџе су звали прогресивним, јер се на њима изучавало све и свашта: „То је био неки средњи курс који је повезивао екстреме, од Томе Аквинског до Дјуиа, од модерног плеса до лабуристичког покрета“ (McCarthy 1992: 62). Од студената се није очекивало никакво

³ Гдје год то није посебно назначено, цитати су дати у сопственом преводу.

стручно усмјеравање: „нису се специјализовали ни за писање стихова, нити за поетски театар, нити за умјећа заједничког живота – једноставно требало је да буду слободни, спонтани и да буду мјешовити“ (McCarthy 1992: 62). Оснивачи ових колеџа имали су за циљ тестирање експерименталног и прогресивног, научно утемељеног концепта високог образовања, па су студенти радили тестове способности, попуњавали психолошке упитнике, „чак им је узимана крв и мјерена лобања како би се откриле методе за процјену студентских потенцијала и њиховог усмјеравања одговарајућим каналима ка максималном самоостварењу“ (McCarthy 1992: 62). Међутим, експеримент није успио, и студенти нису ништа боље учили на прогресивним колеџима у односу на традиционалне. Када пројекат пропадне, траже се кривци па су идеолози експерименталних колеџа одговорност сваливали на основне и средње школе, које ученике нису добро припремиле за нове изазове. Појавио се и додатни озбиљнији проблем – нови дипломци су израсли у личности „зависне од спољашње иницијативе, од обрасца ауторитативног лидера, више од било које друге друштвене групе у заједници“ (McCarthy 1992: 63). Дакле, прогресивно високо образовање створило је несигурне, поводљиве карактере.

Студентска популација на таквим колеџима била је веома шаролика, а оно што их је понајмање занимало било је стицање знања и вјештина. Будући да је то доба буђења либерализма на америчким високошколским установама, и студенти су се уклапали у нови миље:

„Дивљи космати отпаци из прогресивних школа, потомци растурих домова, сексуални авантуристи младићи који су тражили припаднице супротног пола у женским спаваоницама [...] четрнаестогодишњи руски Јевреји на стипендијама, хладне љепотице, косе избијелене хидрогеном, које су раније позирале за Пауерса ⁴, а овдје су боравиле док су чекале резултате фото-теста“ (McCarthy 1992: 65).

Једини који су били озбиљно забринути због екстремних промјена атмосфере на високошколским установама били су ријетки старији професори, олд-тајмери (old-timers), како их зове Мери Макарти. Они су се ишчуђавали како овакви колеџи уопште опстају будући да их похађа „огroman број проблематичних и шачица надарених бића која се искупљују за остале“ (McCarthy 1992: 65). Било да су добри или лоши, студенти су имали своја права и бунили су се уколико су сматрали да је програм преопширан. Догађало се да студенти курса руске књижевности напишу и потпишу петицију у којој тврде да су „сити Достојевског“ (McCarthy 1992: 230). Овакве студенте пратили су ништа мање шаролики професори, какав је и Хенри Мулкахи, главни јунак романа.

⁴ Џон Роберт Пауерс (John Robert Powers) био је незаобилазно име америчког модног свијета четрдесетих година. Његова агенција за фото-моделе сматра се првом таквом агенцијом у САД.

Заплет романа почиње *in medias res* када Хенри Мулкахи (Henry Mulcahy), „средовјечни наставник књижевности“ (McCarthy 1992: 3), добије ректоров допис у којем стоји да Колеџ раскида уговор с њим. Мулкахи је о себи имао високо мишљење и био је веома увријеђен ректоровим дописом. Како се само усудио да раскине уговор са четрдесетједногодишњим наставником, „јединим са докторатом на катедри за књижевност“, добитником Гугенхајмове стипендије, са чланцима објављеним у најзначајнијим часописима! Уз то, он је „отац четворо дјеце, са петнаест година наставничког искуства, платом и звањем наставника“ (McCarthy 1992: 5). Већ на основу ових првих описа Мулкахијевих реакција и ставова, читалац слутује о каквом је профилу личности ријеч. На крају романа ту слутњу ће потврдити и други: „Чудна, изолована појава са талентом за самодраматизацију“ (McCarthy 1992: 291). Мери Макарти је мајстор сликања оваквих карактера, па су зато њену сатиричну прозу често поредили са „ножевима и оштрицама“ (Marsh 2002: 304), које се осјете скоро на свакој страници романа:

„Висок, трбушаст човјек који тепа са напетим, гљиволиким лицем, наочарама без оквира, просиједом проријеђеном косом, повремено свје-стан степена сопствене непривлачности, која се испаравала из њега; због тога је изгледао самосажаливо, папучарски, а био је овисан о самољубљу, које је правдао судбином носиоца неке личне епифаније [...] Као пророк модерне књижевности на више осредњих колеџа, са радошћу је прихватио идентификацију са недодирљивим свецима модерне мартирологије – са Џојсом, мрачним наставником језика у Трсту; са туберкулозним Кафком у Прагу, којег је злостављао ауторитативни отац; исцијеђеним Прустом; са Марксом чак, и његовим чиревима; са Сократом и кукутом. Опонашао је Џојсовог Стивена Дедалуса тако што је носио штап од јасеновог дрвета; претплатио се на *Науку и друштво*, *Комунистички акадeмски часопис*; тврдио да је Ирац, а да његови преци потичу из једног од десет изгубљених племена Израела“ (McCarthy 1992: 6).

Мулкахи, из племена Израилјевог, модерни новомученик у Академовом гају, на путу свог спасења не прибјегава истини, него лажима. Он се у тренутку присјетио да ће одлично звучати ако каже да ректор раскида уговор с њим због грешне прошлости, односно због његовог наводног чланства у комунистичкој партији. Историјски тренутак био је савршено погодан за такву лаж. Док на америчким универзитетима предаје све више пролибералних професора, у држави се истовремено организују чистке против „унутрашњих непријатеља“. То је доба Макартијеве (Joseph McCarthy) анти-комунистичке политике у САД, тзв. „страха од Црвених“ (Red-Scare), па Мулкахи измишља причу како би раскид уговора приказао као ректоров пристрасан политички чин који угрожава његову академску слободу. Појединачна судбина се уводи у глобална питања академских слобода и морала. Због тога О’Лајонс сматра да је ово најважнији роман о академским слободама (O’Lyons 1962: 169).

Попут сваког вјештог манипулатора, Мулкахи је дезинформацију пласирао студентима, знајући да ће се тако добро раширити. Преко студенткиње, која је била на консултацијама, глас се пренио до његових катедрарских колега, које су већ тада имале сажаљења према њему због његове мале плате, болешљиве супруге и четворо дјеце. Његов циљ је био да себе представи као жртву ректорове личне освете, пошто се ректор раније дружио с њим и био гост у његовој кући. Неки од колега су били индиферентни и гледали своја посла, други су били скептични, док се већина сврстала на његову страну, одлучни да оду на разговор код ректора како би подржали колегу, а двоје од њих је чак понудило своје оставке у знак подршке. Мулкахијева најбоља пријатељица, професор руске књижевности Домна Рајнев (Domna Rajnev), у том тренутку видјела је Мулкахија као „отјелотворење универзалног лика“, односно „комунистичког Лазара“ (McCarthy 1992: 97). Сама Макартијева је, у току своје кратке академске каријере, држала курс Руске књижевности и Модерног романа (SHOWALTER 2005: 27). Управо овдје, у односу Мулкахија и његових колега, види се слика „превртнутих столова за вријеме академских политичких борби између саможивих опортуниста и самообманутих оптимиста“ (ANDERSON – CHADDOCK 2017: 22).

Мулкахи је похађао језуитску школу, а кратко је био марксиста али никад комуниста, и он представља прави микрокосмос западне мисли. Као такав, он је послужио Мери Макарти да преко његовог случаја покаже све слабости либералног и прогресивног система, због тога што их је њен јунак интелектуално познавао (O'LYONS 1962: 72–73). Све ове перипетије би изгледале одлично на позоришној сцени, тврди Дикстајн: „Она има урођени есејистички дар да опише свијет, али и моћ романописца да га покрене“ (DICKSTEIN 2014: 29).

Да би прича била убједљивија, Мулкахи је измислио и причу о тешкој болести његове супруге. Самообмануте колеге су повјеровале и сажаљевале га све до тренутка док се управо супруга није одала на једном дружењу. Како су неки од њих ишли да га заступају код ректора и да моле за продужетак радног односа, а други су понудили и своје оставке као знак солидарности са колегом, осјећали су размјере његове издаје. Међутим, како-тако, истина нађе свој пут и кроз најгушћи гај, чак и кроз онај Академов. Пошто су се на колецу одржавали пјеснички сусрети на којима су гостовали и они најпознатији и они мање познати пјесници, један од њих је био и Мулкахијев стари познаник, Винсент Кио (Vincent Keogh). У неформалном разговору са ректором љевичарски пјесник, симпатизер комуниста, потврдио је да Мулкахи никада није био „ни у партији, нити у њеној близини“, иако је неколико пута са презрењем посматрао из прикрајка њихова окупљања (McCarthy 1992: 290). Преварене Мулкахијеве колеге су зажалиле што су васкрсле „комунистичког Лазара“. Умјесто првобитног сапатништва, сада су осјећали ужас. Домна каже: „Згражавам се од њега. *Noli me tangere*“ (McCarthy 1992: 213).

Ректор је позвао Мулкахија на разговор, а посљедњи се позвао на академске слободе и на ректорову злоупотребу службеног положаја због неза-

конитог истраживања његове прошлости. Академске слободе су спасиле Мулкахија: то је управо оно на шта је он циљао. Његов главни аргумент била је академска слобода на институцији „утемељеној на неспутаном либерализму и примјеру нељудског односа на колеџу под изговором колегијалности“ (RAYNOLDS et al. 2000: 32). Због поштовања академских слобода, уговор му је продужен (MARSH 2002: 316), а ректор је поднио оставку. Огорчен због свега, ректор га је питао да ли њега уопште занима истина, а Мулкахи је одговорио: „Мајнард, мене истина не занима [...] Занима ме правда. Правда за мене лично као за супериорну личност и за моју породицу“ (McCARTHY 1992: 301). Занимљив је Мулкахијев флексибилни етички систем према којем су истина и правда два сасвим различита, неусловљена појма. На ректорово питање: „Да ли си ти свјесни лажов или самообманути лицемјер?“, Мулкахи је цитирао стари парадокс о лажову: „Крићанин каже, сви Крићани су лажови“ (McCARTHY 1992: 301).

3. Закључак. Многи тврде да је *Академов њај* најбољи амерички академски роман педесетих година. Прво, истакнутим приповједачким даром Мери Макарти приказује академску трагикомедију, у којој немилосрдно открива све мане концепта нових напредних високошколских установа и њихових кадрова. Портрети њених карактера и њихових односа, утемељених на заблудама или на личном користољубљу, показују академску стварност као неко ново борилиште. У том борилишту професори се све мање боре за идеале и квалитете, за стручност и научност, а све више за приземне, материјалистичке циљеве. Чак и они „самообманути“, који наивно вјерују у честитост академских идеала, бивају злоупотребљени и разочарани.

Као и други значајни романи академске сатире и овај оставља отворено питање о смислу и циљевима високог образовања. Експанзија високошколских установа резултирала је шароликим, прагматичним студентским и професорским профилима. Избор у звање значио је продужење уговора или уговор на неодређено вријеме, а борба за егзистенцију и опстанак је засјенила суштинске академске циљеве. Досезање истина, научних, моралних, друштвених, личних, више се не препознаје као примарни циљ универзитетског свијета.

Због тога што неодољиво подсећају на стварност, академски сатирични *romans à clef* дјелују узнемирујуће убједљиво, а њихова сатира на крају више забрињава него што увеселава. Овим романом Мери Макарти је интелигентно и духовито указала на суштинске слабости савременог високог образовања. Академов храм и његове узвишене истине, за којима се некад трагало, зарасле су у трње и шибље гаја који се више не обрађује.

ИЗВОР

McCARTHY, Mary. *The Groves of Academe*. San Diego: Mariner Books, 1992.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- ЛЕТИЋ, Марија. Озбиљност Ејмисове сатире. *Наука и савремени универзитет* 3. Тематски зборник радова са научног скупа. Ниш, 15–16 новембар, 2013. Филозофски факултет Ниш. 2014, 347–357.
- ЛЕТИЋ, Марија. Vivat academia! Vivant professores! Неколико цртица о енглеској и америчкој академској сатири. *Stella polare*. Internet magazin posvećen istoriji, književnosti i filmu. <<https://stellapolarebooks.com/2022/11/06/vivat-academia-vivant-professores-неколико-цртица-о-енглеској-и-а/>>
- *
- O'LYONS, John. *The College Novel*. Southern Illinois University Press, 1962.
- CARAM, Richard. *The Secular Priests: A Study of the College Professor as Hero in Selected American Fiction (1955–1977)*. PhD Thesis, Saint Louis University, 1980.
- SHOWALTER, Elaine. *Faculty Towers, The Academic Novel and Its Discontents*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2005.
- WILLIAMS, Jeffrey J. The rise of the Academic Novel. *American Literary History*, 29.
- KAKUTANI, Michiko, Mary McCarthy, 77, Is Dead; Novelist, Memoirist and Critic. *New York Times* October 26, 1989. <<https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/books/00/03/26/specials/mccarthy-obit.html>>
- BOSWELL MARSHALL, Carl Rollyson, et al. *Encyclopedia of American Literature, 1607 – to the Present*. New York: Facts on File, 2007.
- STOCK, Irvin. *Mary McCarthy, Pamphlets on American Writers*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1968.
- ЛЕТИЋ, Марија. The Small World of Malcolm Bradbury. *Analiz Filološkog fakulteta* 32/1: 27–38.
- KNOWLES, Elizabeth, ed. *The Oxford Dictionary of Phrase and Fable*. Oxford University Press, 2000.
- MARCH, Jenny. *Cassell's Dictionary of Classical Mythology*. London: Cassell, 2001.
- TIERNEY, William G. Academic Freedom and Tenure: Between Fiction and Reality. *The Journal of Higher Education* 75/2 (March/April 2004): 161–177.
- FUCHS ABRAMS, Sabrina. The Bitch Is Back – A Reappraisal of Mary McCarthy for the 21st Century. *Women's Studies* 49/ 4 (2020): 347–359.
- DICKSTEIN, Morris. A Glimpse of Malice. *The Threepenny Review* 59 (1994): 29–30.
- MARSH, Kelly A. All My Habits of Mind: Performance and Identity in the Novels of Mary McCarthy. *Studies in the Novel* 34/ 3 (2002): 303–319.
- ANDERSON, Christian C., Katherine E. CHADDOCK. Humor in Academic Fiction: From Subtle Satire to LMAO. In: Barbara F. Tobolowsky, Pauline J. Reynolds (eds.). *Anti-Intellectual Representations of American Colleges and Universities – Fictional Higher Education*. New York: Palgrave Macmillan, 15–32.
- REYNOLDS, K. C., R. SCHWARTZ, B. BOWER. Fear and laughing in campus literature: Contemporary messages from a comedic tradition. *Journal of Educational Thought* 34/1 (2000): 29–41.

Marija Letić

TRUTH OR TENURE: MARY MCCARTHY'S NOVEL
THE GROVES OF ACADEME

Summary

One of the most famous and most respected academic novels Mary McCarthy's *The Groves of Academe* describes the atmosphere at the typical progressive college of the forties and fifties in the USA. In order to enlighten the novel's setting and topic, we gave a brief introduction to the academic novel genre, with its most prominent features. Since these novels have been written in realistic and satirical manner, their authors usually used real persons and real universities as the models. For that reason, these novels have fictional setting with fictional universities and characters. The authors themselves usually have had academic career, so their novelistic stories strikingly resemble the real ones. Mary McCarthy's novel discusses ethical issues of the professors at a fictional progressive college. Her main character, literature professor Henry Mulcahy, after receiving the contract termination letter, tells a lie to prolong his engagement. He lied to his colleagues and to his students about his alleged membership in the communist party, and having in mind the academic freedom, he managed to maintain his job. The aim of this paper was to show McCarthy's novelistic mastery in writing academic personalized satire and her character portraying talent. In comparison to her other works, this novel has been unjustly neglected although the contemporary critics agree that it is one of the most prominent academic satire novels in general.

Марија Летић

Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву

Алексе Шантића 1

71420 Пале

marija.letic@ffuis.edu.ba

Примљен: 20. марта 2023. године

Прихваћен за штампу маја 2023. године